

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 19

שאל נא את הכהנים תורה

א. אני לא יכול לתאר במילים את רגשותי, לראות את כל כלל ישראל יחד בירושלים אוכלים את הקרבן פסח, ומדברים על הנסים העצומים, ושהגלות הארוכה היתה לטובתנו, ואז הגיע זמן הלל, כולם יחד שרו את ההלל בדביקות להקב"ה, זה הרגיש כאילו אין כלום בעולם חוץ מהקב"ה וכלתו האהובה. לאחר סדר כזה כולם הגיעו לדרגות עצומות של קירבת אלקים, בני הקטן בן הארבע שאלני אם הוא יכול גם כן להביא עולת ראייה כמו כל הגדולים, האם מותר לו? (ע' חגיגה ב.)

ב. הודו לה' כי טוב, סוף כל סוף לאחר אלפיים שנה הגיעה העת שאנו יכולים להביא קרבן פסח, לסבא הימלשטין יש חבורה גדולה מאוד של ילדים ונכדים, אחד מהנכדים אפילו הסכים להימנות רק על המוח של הקרבן רק בכדי להיות חלק מהחבורה. הם סידרו כמה שולחנות בשביל החבורה, כל משפחה ישבו על שולחן נפרד, ובאמצע אכילת הקרבן פסח כשסבא היה באמצע לספר על יציאת מדבר העמים ביקש אחד מהנכדים להצטרף לשלחנו של סבא כדי לשמוע יותר טוב, האם הוא יכול לשנות את מקומו או שזה יהיה חשוב אכילה בשני מקומות? (ע' פסחים פו)

ג. הלכתי להוציא את הקיטל שלי שהיה טבול על טהרת הקודש מהארון, בעת שהוצאתי את הקיטל, אני מסופק אם נגעתי בחולצתי שאמנם היתה טהורה אבל לא על טהרת הקודש, האם אני טהור? (ע' טהרות פ"ד מ"ב)

ד. אני טובל את הטלית והתפילין שלי על טהרת הקודש, האם אני צריך להתיר את הקשר של תפילין ואת קשרי הציצית כדי לטבול אותם? (ע' חגיגה כ: ומקואות פ"י מ"ב)

ה. אני טבולת יום, אז אני לא אוכלת את הקרבן פסח, ואני נזהרת מליגע בכל המאכלים, אבל לד' כוסות אני שופכת לעצמי כי אני לא מטמאת יין במשא, אבל בעוד אני שופכת נגעתי בטעות בין הנשפך לתוך כוסי, היין הוא מיינות תרומה, מה דין היין שעדיין בבקבוק, האם כולו נפסל? (ע' טהרות פ"ח מ"ט)

הלכתא למשיחא

הגיע הזמן להתכונן לקרבן פסח! שלב א' הוא להיטהר, וע"כ אנו קוראים את פרשת פרה קודם פרשת החודש. אז כולנו צריכים להיטהר מטומאת מת, לאחר שכולם וכל הכלים מקבלים הזאה, אז כל הכלים שבבית, הספה, השלחן, הכיסאות, בגדים, נעלים, מפתחות, מזלגות, כפיות, ולא לשכוח את התפילין, הכל צריך להיטבל במקוה על טהרת הקודש, כלומר עם כוונה להיטהר לקדשים. אם הכלי בו אתה משתמש לטבילה הוא טמא, אפשר להניח בו את כל הכלים ולטבול בבת אחת. אם הוא טהור צריך להטביל אחד אחד (ראה גליון ט').

כולם צריכים לטבול על טהרת הקודש, אם יש תינוק שא"א להטביל, צריך להיזהר שלא יגע בקרבן או בכל אוכלין או משקין שיגעו בקרבן.

כל הנשים שילדו בחייהם צריכים על מנת להיטהר להביא קרבן יולדת (כבש לעולה ועוף לחטאת) כדי שיתורו באכילת או בנגיעת הקרבנות.²

לאחר הטבילה יש להיזהר שלא להסיח דעת, כלומר אין להחליט שלא לשמור עצמך, וצריך שבראש שלך אתה נזהר לפני שאתה נוגע או יושב בכיסא לחשוב אם טמא או לא (ראה גליון 5). וכמובן אתה צריך להיזהר שלא לבא לכלל מגע עם מישהו שיתכן שהוא טמא (ראה גליון 7-10).

סוף סוף אנו טהורים! יש לנו את הקרבן פסח להקריב בערב פסח, עולת ראייה, שלמי חגיגה, ושלמי שמחה להקריב ביו"ט. הבה נתחיל עם הקרבן פסח.

כל מי שהוא טהור, איש או אשה, מחוייב לקחת חלק בקרבן פסח. קטנים ג"כ יכולים לאכול מהקרבן פסח. הקרבן פסח מותרת רק למנוי, כלומר שאתה צריך שיהיה חלק מהקרבן שייך אליך.³ וכן צריך שיהיה נשחט רק למנוי. המנויין צריכים להחליט אם להצטרף קודם שחיתת הקרבן, אח"כ א"א לשנות לחבורה נפרדת. כדי להצטרף לחבורה צריך להיות ראוי לאכול כזית מבשר הקרבן. כל כזית בשר הראוי לאכילה צריכה להיאכל (ע' פסחים פד. הפרטים בזה), ולכן צריכים מנקרים הבקיאים, להוציא גיד הנשה, וכל החלבים שאסור מדרבנן, וגם חלב הטחול, (ניקור אחורים לסלק את הגיד הנשה היא מלאכת אומנות וקשה מאוד, בבהמה רגילה אנו

¹ הזאה אינו דוחה שבת, ומי שחל שביעי שלו בשבת ידחה לפסח שני. ולכן אפשר דראוי לבני ארץ ישראל (שאינו להם טומאת ארץ העמים), להיות זחירים אם אין צורך שלא להטמאות למת מיום ז' ניסן, שהרי אם יטמא ביום ח' ניסן, לא יספיק לטהר עצמו, אם נזכה לעשות פסח הבא בטהרה השנה. וכ"כ לדעת הראב"ד פ"ו ה"ב מקרבן פסח, אבל לדעת הרמב"ם בכל שנה אפי' חל ערב פסח בחול, אין שוחטין על מי שחל שביעי שלו להיות בערב הפסח, אם נטמא בטומאה שהזניר מגלח עליה.

² דהיינו אחר ימי טומאתה טובלת, ואח"כ היא טבולת יום, וביום מא' לזכר או פא' לנקבה, מביאה קרבן יולדת, ואח"כ מדרבנן צריכה עוד טבילה כדי לאוכל בקדשים (חגיגה כא).

³ לדעת הגרי"ז צריך שיהא חלק ממנו, והאחרונים נתקשו בזה, ע' חזו"א סי' קכ"ד לדף פח: וז"ל אין כאן זכית ממון אלא שנעשה בעלים על הפסח, עכ"ל, וכ"כ באבי עזרי מעילה פ"ד ה"ח.

⁴ ולענין העינים, אמר לי מו"ר הגאון ר' שלמה מילר שליט"א, דנראה לו דאין צריך לאכול, וגרע מגידוין שסופן להקשות. וע' חזו"א זבחים סי' יא' שכתב לגבי שליל וז"ל ויותר נראה דלאחר זמן מצותן בשריפה כדי נותר מה"ת, אלא שלא הטריח התורה לאכול, כיון דבאכילתם כתיב למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלים עכ"ל, ויותר מזה כתב הצפנת פענח (ערכין פ"ג ה"יג) דבני מעים כיון דאוכליהם לאו בר אינש, אי"כ אין נמנן עליהם בפסח, וכ"כ בשו"ת חזון נחום ח"א סי' צ"ט.

'מדלגים' על ניקור זה ורק משתמשים בחלק הקדמי, אבל בקרבן פסח מכיון שכל מה שראוי לאכילה צריך להיות נאכל א"א לדלג), וע"כ צריכים לכל חבורה מי שבקי בניקור, ובפרט בפסח מעין השנה כשערב הפסח נופל בשבת, שא"א לנקר בשבת, והניקור וצליית הפסח רק מתחילבמוצאי שבת.

לכתחילה גם אם משהו יכול לאכול את כל בשר הקרבן יש לו להצטרף עם עוד מישהו להיות חבורה. אין מנין מסוים לחבורה, אלא אפשר לצרף כמה שרוצים כל זמן שיש כזית לכל אחד.

בשנה כמו שלנו יש להביא את סנין השחיטה לעזרה קודם השבת, ואם שכח אפשר להניחו בין קרנות הכבש, והכבש יביא את הסנין, אלא שבאופן כזה מותר רק אם לא הקדיש את הכבש עדיין. גם יש להכין את השפוד של רמון לצורך צליית הבשר מערב שבת. בעת צליית הבשר יש להיזהר שלא יגע הבשר בדפנות התנור. הצלייה צריכה להימשך עד שכל חלק מהבשר ראוי לאכילה (לא חצי חי) אבל יש להיזהר שלא ישרף. אם בעת האכילה אתה מבחין שרק החלק החיצוני צלוי ולא החלק הפנימי, אסור להמשיך לאכול אלא צריך להחזיר לתנור להמשיך את הצלייה (תוספתא פ"ז ה"א-ב).

בעת שאתה מחלק את הבשר לחתיכות ובעת האכילה יש להיזהר מלשבור את העצמות, אפילו פגימה דקה (חגירת צפורן, חולין ז,ב) חשובה כשבירת עצם ואסורה⁵.

תשובות לגליון שעברה:

א. ממש מדהים, בדיוק כמו שהנביא תיאר 'כי יום גדול לזירעאל', מטוסים מכל העולם נוחתים בא"י, הגויים מביאים את היהודים ארצה (ישעיה ס, ח-ט). השכינה מאירה אור עצום עד שאין צורך אפילו לאור השמש (שם יט) הגויים עושים הכל בשבילנו (שם י"ב), בהגיע הזמן להקריב את הקרבן פסח כל ארצות ערב הביאו לנו מליוני כבשים (שם ז). אני השגתי כבש ושמרתיו עליו ארבעה ימים, בשנה זו חל ערב פסח להיות בשבת, ועננים באו ולקחו אותי לבית המקדש (ילקוט שמעוני תקג), חיכיתי בחוץ בבית המקדש בעשר בבוקר יחד עם מליוני יהודים להשתתף בכת הראשונה, בעוד אנו ממתנינים התחלנו לשיר 'שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה' (שמו"ר פ"ג יא), הייתי כ"כ 'בשמים' ולא הבחנתי שהכבש שלי ברח, בסוף מצאתי לי כבש אחר לקנות, אחרי שעת שתיים וחצי התחילו להקריב את הקרבן פסח, ובינתיים כבר מצאתי את הכבש הראשון שלי, אני מקריב אחד מהם, מה לעשות עם השני?

תשובה: לדעת רש"י והרמב"ם יש להביאו בתור שלמים, ולדעת התוס' והראב"ד יש להמתין עד שיקבל מום ואז פודין אותו ומשתמשים בכסף לצורך שלמים, (וכ"ז אם כבר הקדיש את הקרבן).

ב. מסיכה מרב שקודם שימשיח הגיע השתמשו בה כבגד ואילו לאחר ביאתו אם לא ישתמשו בה כלל, האם היא עדיין מקבלת טומאה או שאני צריך ליחדה שימוש אחר כדי שתקבל טומאה?

תשובה: המשנה בכלים (פ"ח מ"ב) מדברת על בגד שפחות מג' על ג' טפחים שאין עושי מצמר ופשתים, ויחדה לצורך סמרטוט וכדומה, הוא מקבל טומאה כל עוד משתמשים בו, אבל משנסתיים שימושו אינו מקבל טומאה. המשנה מפרשת מה נקרא 'נסתיימה שימוש', האם הכוונה שזרקה לאשפה או שדי במה שלא החזיר לקופסא של הסמרטוטים, ולדעת הרמב"ם (פ"ב ה"ב) כל שלא זרק לאשפה עדיין מקבלת טומאה. אמנם נראה שבאופן שלנו אף הרמב"ם יודה שאינו מקבל טומאה עד שאתה מייעד לה תכלית אחרת⁶.

ג. עשיתי הזאה על מעיל ילדים שיש כפפות מחוברות לה ע"י סיכות, האם אני צריך להזות על הכפפות ג"כ? (ע' פרה פ"ב מ"ט)

תשובה: כן, רק אם הוא תפור למעיל נחשב כבגד אחד (עיי' רמב"ם פיה"מ כל אלו החבורים החלושים אינם חיבור להזיה).

ד. עשיתי הזאה על ידי של סיר, האם זה מועיל לסיר? (ע' פרה פ"ב מ"ח ותוספתא פ"ב ה"ח בגי' הגר"א)

תשובה: המשנה מדברת על ידי שונות, והנקודה הקובעת היא שאם זה לא מתפרק זה נחשב כלי אחד⁷.

ה. במז"ט נולד לי בת לפני שבועיים, אני מאוד רוצה ללכת לראות את אהרן הכהן ולקבל ממנו ברכה, האם אני יכולה להפריש חלה ולהביא לאהרן הכהן בעודי טבולת יום בלי לטמא את החלה? (ע' טבול יום פ"ד מ"ב)

תשובה: בודאי, טבולת יום היא שני לטומאה והבצק עדיין חולין, ושני אינו עושה שלישי בחולין, ממילא אפשר להפריש חתיכת בצק ולהניח בקערה של פלסטיק, לקרב את הקערה לשאר הבצק, ולומר 'הרי זו חלה'. רק עכשיו זה נהיה כמו תרומה שיכול להיעשות שלישי לטומאה ויש להיזהר שלא ליגע בו, אבל אפשר לטלטל בקערה שאינה מקבלת טומאה, וטבול יום אינה מטמאת במשא.

איתא במדרש (שיר השירים רבה פ"ב יט) קול דודי הנה זה בא וכו' ר' יהודה אומר זה משה, בשעה שבא ואמר לישראל בחדש זה אתם נגאלים, אמרו לו משה רבינו היאך אנו נגאלים והלא... אין בידנו אלא ר"י שנה, אמר להם הואיל וחפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם. ר' נחמיה וכו' אמרו לו משה רבינו היאך אנו נגאלים והלא אין בידנו מעשים טובים, אמר להם הואיל וחפץ בגאולתכם אינו מביט במעשיכם וכו'. רבנן אמרי וכו' אמרו לו למשה רבינו היאך אנו נגאלים וכל מצרים מטונפת מע"ז שלנו, אמר להם הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט, וכו' ראב"י אומר קול דודי הנה זה בא זה מלך המשיח, בשעה שהוא אומר לישראל בחדש הזה אתם נגאלים אומרים לו היאך... והוא משיכן שתי תשובות, וכו'. רואים מכאן דאם הקב"ה חפץ, אין בעיה אם זה ששית ולא מוצאי שביעית, הקב"ה יכול להסדר עם כל החשבונות וטענות.

עוד איתא (שם אות כט) וקול התור נשמע בארצנו זה קולו של מלך המשיח, אמר ר' חייא בר אבא סמוך לימות המשיח דבר גדול בא לעולם, והרשעים כלים, והגפנים סמדר, אלו הנשארים, ועליהם נאמר והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלים.

⁵ ולענין עצמות הרכות הנאכלים בשור הגדול ע"י בישול, דעת הרמב"ם דאין בו משום שבירת עצם, ובזבח תודה הסתפק בדעת רש"י.

⁶ מתי טעמי, א' דהא דהניחו בקופסא לשמור לפורים, שהוא לדבר שאינו מקבל טומאה, ומסתמא לולי זה היה זורקו לאשפה, ולא כמו כל מטלית שיש ראייה דמדלא זרקו לאשפה שהוא עדיין מחשיבו, וב' דרק במטלית שאין לו צורה מיוחדת, ויכול להשתמש בו לכמה דברים, אז אמרינן מדלא זרקו לאשפה הרי מחשיבו, אבל כאן שהוא צורה מיוחדת ועברה תשמישו, מסתבר שלכ"ע אי"צ זורקו לאשפה. ועוד דהכ"מ והרבה אחרונים תמחו על הרמב"ם שפסק כר"א, והחזו"א (לב, יט) נוטה להגיה כר"י. וכ"ז לפירוש הרמב"ם ומשנה אחרונה, אמנם רש"י ורי"ף פ"י המשנה באופן אחר, ואין ראייה משם, אבל לכאורה מסברא הוא כן, דכיון ששאר בגדים כל טומאתם פחות משלשה על שלשה, הוא רק משום שיחידו, וכבר נתבטל למה שייחד וצ"ע.

⁷ ולכאורה זהו הכוונה בתוספתא הובא בר"ש דכלים הבאים מבית האומן הוי חיבור להזיה, אמנם הגר"א פ"י דוקא כגון מגל דא"י להשתמש בלי היד ולהכי הוי חיבור, וצ"ע למה לא פ"י הגר"א כפשוטו, אמנם נראה דגם הגר"א מודה לד"נא, דזיל בטר טעמא.